

Glatz Ferenc mint a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat elnöke javasolta a határ menti térségekben a magyar–magyar vidékfejlesztési szakpolitikai találkozók megszervezését. Az első ilyen találkozóra a partiumi Székelyhídon került sor. A magyarországi „csapatot” Bangóné Borbély Ildikó elnökségi tag, a Bihar–Sárrét Összefogás Akciócsoport LEADER-közösség első embere vezette. Glatz Ferenc megnyitóbeszédet tartott, ezt többórás konzultáció követte, amit a helyi gazdálkodási lehetőségek megtekintése, valamint a helyreállított történeti pincesor meglátogatása zárt.

Vidékpolitika és kisebbségpolitika összekapcsolása

Javaslatok, Székelyhíd, 2009. május 16.

1. Az út az Európai Unióba nem feltétlenül a fővároson és az országos politikusokon át vezet, hanem a *helyi programokon és a helyi értelmiségen keresztül*. (Értelmiség alatt nemcsak az állami és önkormányzati tisztviselőt, illetve a papot értem, de a vállalkozót is, és mindenkit, aki a közösség szervezésében részt vesz).

2. Az értelmiség hasznos munkájához szükséges, hogy a helyi községi és civil fórumokat, egyházi és kulturális egyesületeket nagyobb társadalmi szerephez juttassuk. Az EU célkitűzése, hogy az állami adminisztráció mellett növelje a civilek szerepét a helyi közösségek irányításában. Ezért határozta el 2005 szeptemberében a nemzeti vidéki hálózatok létrehozását. Magyarországon is most alakult meg, Romániában még kezdeti fázisban van. Éljen a jó államok: Finnország, Nagy-Britannia, Németország, Franciaország. Kelet-Európában a hálózatnak még nagyobb jelentősége volna, mert itt a szovjet rendszer 1945 után megsemmisítette azokat a hagyományokat, amelyek a század első felében a polgári társadalomban aktívan éltek: a különböző szerveződések.

3. Kelet-Európában az *egyházak közkulturális szerepe* nagyobb volt 1945 előtt, mint Nyugat-Európában. Mind a magyarság megtartásában, mind a román, német nemzeti szervezkedésekben az egyházak aktívan részt vettek. Közkulturális funkciót tölthettek be a templomon kívül is. Ahogy itt, a Partiumban is, mind a katolikus, mind a református egyház nagy közösségmegtartó szerepet bírt és bír.

A konferencia hallgatósága

Régi pince 1903-ból

4. Az új jó szomszédság politikája már a 2004 előtti kiterjesztésnél az EU új külpolitikai irányelve volt az akkor csatlakozó országok számára. Ebből nem sokat tapasztaltunk magyar–román, illetve magyar–szlovák viszonylatban.

5. Kézenfekvő, határokon átlépő aktivitás kell, hogy legyen a *természetgazdálkodás*. Itt erednek a folyók, odaát rakják le terhüket, szennyüket. A Kárpát-medencének mint természeti egységnek nem használt a szétszabdolás. Még az Osztrák–Magyar Monarchia mint államképződmény is szűk volt, nemhogy a kisállamiság. Hiszen a Monarchia délkeleti irányban a Duna kedvéért – és persze az anyagi haszonért és államstratégiai célokat követve – kívánta hatalmát kiterjeszteni. Lehet egy új gazdálkodási rendet például a Partium és Kelet-Magyarország együttműködése nélkül megvalósítani?

6. Mindenki érdeke, hogy a Kárpát-medence *közvetítő szerepe Kelet és Nyugat között ismét erősödjék*. Magya-

rok, románok, németek érdeke. Az utaknak akkor van értelme, ha vezetnek valahová. A helyi termelésnek akkor van értelme, ha valahol a termék a piacon áruvá válik és eladhatjuk. Új gazdálkodási rendszer, a piacgazdaság alakult ki 1990 után, új hazába kerültünk 2004/2007 után, az EU-ba. Új gazdálkodási-kereskedelmi, bevásárlási és üdülőkörzetek alakulnak ki, lassan függetlenül az államhatároktól. Erre a legjobb példa Északnyugat-Magyarország, a másik jó példa Kelet-Magyarország és a Partium együttfejlődése. Új kereskedelmi, sőt migrációs vonalak jönnek létre. Új vasút, illetve repülőjáratokról gondolkodnak Buda-

pesten, Debrecenben, Aradon. Az új gazdasági vonzaskörzetek új migrációt hoznak létre. Nem csak Spanyolországba mennek románok, nem csak Írországra lengyelek. Román középosztálybeliek jönnek a magyarországi hévizekhez. Jönnek bevásárolni. Egy szállodában laknak a nyugatról érkező németekkel, osztrákokkal. Az Alföldön a szállodákban román, német beszéd hallható és hozzá még szerb. Ez a jövő. Hová adjuk el az érmelléki bort? Hogyan lehet versenyképessé tenni a partiumi vendéglátó utakat, pincesorokat stb.? Mert mindenki tudja itt: újra kell éleszteni az 1945 előtti vagy éppen a Monarchia korabeli borkultúrát. Ehhez tapasztalatok, borászati és kereskedelmi ismeretek kellene. Új vállalkozói középosztály. A bortermelet Magyarországon a rendszerváltás igazi sikerágazata. Látogatásokat kell szervezniük a helyi politikai, egyházi és községi vezetőknek a magyar borvidékekre. Mégpedig a kistalusi vidékekre, például Villányba, vagy az újraéledő alföldi borvidékekre, a Homokhátságba.

7. A magyar–magyar politikát fel kell tölteni szakpolitikai elemekkel – erről beszéltünk tavaly júliusban Budapesten a határokon túli magyarság három vezetőjével: Markó Bélával, Csáky Pállal, Pásztor Istvánval. A szakpolitika jelentése: a magyarságmegtartó hagyományokon, a nyelven túlmenően többet kell foglalkozni a közlekedéssel, kereskedelemmel, a közös oktatási és kulturális, sőt egyházpolitikával.

8. Új vidékpolitikát kezdtünk Magyarországon. Egyik célja: elősegíteni a magyar állammal határos vidékekkel az együttműködést. A határokon átlépő vidékpolitika a következő évek egyik új politizálási formája lehet. Folytassanak eszmecserét a magyarországi és az itteni értelmiségiek: az EU-s pályázati rendszerek mennyire működőképesek? Nem a fővárosokon keresztül kell a szervezést elvégezni. Mi, a fővárosokból csak javasoljuk a helyiek felhatalmazását. És ellátni őket pénzeszközökkel. Hogy maguk szervezzék a határ másik oldalával az együttműködést. Volt ennek csírája az előző rendszerben is: úgy hívták, hogy kishatárforgalom. Mit hozhat ez az új vidékpolitika a határok mentén lakó emberek számára? Megbeszélni: a határ magyar oldalán milyen állami politikát kellene kezdeményezni annak érdekében, hogy a határokon átlépő projektek megvalósulhassanak? Milyen tényezőket kell beiktatni a pályázati rendszerünkbe? Erről akarunk tanácskozást ősszel Debrecenben. A mostani látogatás előkészítése az őszi debreceni vidéki fórumnak.

9. Fontos a magyarul lakta vidékek eltartóképességének növelése. Milyen európai pályázatokban (Európai Területi Együttműködés stb.) lehet részt venni a két oldalon? Gazdaságra, munkahelyteremtésre, kereskedelemre gondolok. Fontos a magyarságunkat erősítő jelképrendszerek, hagyományok ápolása. De a legerősebb magyarságmegtartó erő, a nyelv mellett szükséges a magyarul lakta vidékek adónyerő képességének, gazdasági erejének növelése.

GLATZ FERENC

Az MNVH Országos Vidéki Fóruma Szabadkán (Szerbia)

Az MNVH küldöttsége és vendéglátóik Szabadkán (az első sor balról: Bunford Tivadar, Pásztor István, Glatz Ferenc, Neupor Zsolt, háttérben jobbról Pannonhalmi Kálmán)

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat 2009 januárjában jóváhagyott programja szerint ősszel a határok menti régiók együttműködéséről szóló Országos Vidéki Fórum szervezésére kerül sor. Az MNVH elnökének, Glatz Ferencnek előzetes információi voltak arról, hogy a Vajdaságban, az Európai Unió határain kívül, európai rendszerű, jól működő vidékfejlesztési hálózatot létesítettek Pásztor István, a VMSZ elnöke irányításával. Pásztor István meghívására Szabadkára látogatott az MNVH küldöttsége: Glatz Ferenc elnök, Neupor Zsolt, a VKSZI igazgatója és Pannonhalmi Kálmán, az MNVH Elnöki Titkársága vezetője. A tényleges működő hálózat fő szervezője Bunford Tivadar, aki rendkívül sikeres vállalkozó. Pásztor István elnök úrral, Dévavári László alelnök úrral és Bunford Tivadarral folytatott megbeszélésünkön világossá vált a VMSZ Szabadka környékére koncentrálódó ereje. A Szabadka környéki térségből toborzódhat az a magyar nyelvű közösség, amelyet az MNVH a vidékprojekttel megcélozhat.

A tervek szerint 2009. november 30–december 1. között Szabadkán Országos Vidéki Fórumot tartanak. A fórum jó alkalom arra, hogy a határ menti térségek kiemelt fejlesztését, a magyar–magyar és nem magyar együttműködést megtárgyalják. A rendezvényen a helyi, Szabadka környéki érdeklődőkön túl várhatóan egy-két autóbusznyi magyarországi vendég is részt vesz. A szabadkai kollégák lehetőséget teremtenek a város környékén lévő, a vidékfejlesztéshez támpontot adó vállalkozás, mezőgazdasági és ipari objektum megtekintésére is. A fórum programjának véglegesítésére Budapesten, 2009 novemberében kerül sor. Ezt követően az MNVH meghirdeti a rendezvényt.